

Ющенко Маргарита Вікторівна,
аспірантка кафедри публічного управління та регіоналістики,
Одеський регіональний інститут державного управління
Національної академії державного управління при Президентові України,
м. Одеса
ORCID 0000-0002-5253-7323

УДК 35.316

doi: 10.34213/tp.20.03.08

ПІЛОТНІ ПРОЄКТИ ПРИ НАДАННІ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ У СФЕРІ ЮСТИЦІЇ (НА ПРИКЛАДІ ПІЛОТНОГО ПРОЄКТУ “ШЛЮБ ЗА 24 ГОДИНИ”)

Зроблено аналіз забезпечення якості та доступності адміністративних послуг у сфері реєстрації актів цивільного стану під час упровадження Міністерством юстиції України пілотного проєкту “Шлюб за 24 години”. Розглянуто процедури реєстрації шлюбу в скорочені терміни, особливості реалізації проєкту в регіонах України та наслідки реалізації проєкту на півдні України. Запропоновано складники моніторингу реалізації проєкту, зокрема з урахуванням особливостей реєстрації шлюбу іноземцями. Наголошено на необхідності надання громадянину можливості в розумні строки, за власним вибором, у зручний час та зручному місці, безкоштовно або з помірною платою здійснювати державну реєстрацію акта цивільного стану.

Ключові слова: адміністративні послуги, сервісна держава, реєстрація шлюбу, інститут сім’ї, пілотні проєкти.

Постановка проблеми. Одним із системотворчих елементів зв’язку між органами публічної влади та громадянами є адміністративні послуги. Останні в сучасних умовах набувають якісно нового змісту, що є наслідком визнання громадянина як специфічного клієнта та споживача послуг, що надаються відповідними владними структурами. У зв’язку із зазначеним діяльність органів публічної влади розглядається крізь призму задоволення потреб та конкретних запитів споживача.

Одним з індикаторів розвитку суспільства, політичного, економічного та соціального стану держави є також рівень поширення корупції. Корупція стримує економічний розвиток держави та погіршує якість життя громадян. Однак, за численними опитуваннями громадян, найбільшою мірою турбує так звана побутова корупція, пов’язана з отриманням різного роду адміністративних послуг з боку органів державної влади та органів місцевого самоврядування. З метою подолання корупційних проявів в останні кілька років реалізується кілька проєктів та експериментів щодо підвищення якості надання адміністративних послуг у сфері юстиції. Одним із показових та затребуваних є пілотний проєкт “Шлюб за 24 години”, що дозволяє створити сприятливі умови для отримання фізичними особами адміністративних послуг у сфері реєстрації актів цивільного стану у скорочений строк та за обраним заявниками місцем реєстрації. Проте у фаховій літературі поки що відсутній аналіз ефективності реалізації зазначеного пілотного проєкту, що не дозволяє у підсумку виробити практичні рекомендації щодо внесення змін до нормативних актів із питань реєстрації шлюбу відповідно до потреб громадян.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У науці публічного управління та адміністрування в останні роки склався окремий напрям досліджень, пов’язаний із наданням адміністративних послуг – роботи О. Гуненкової [2],

О. Малікіної та В. Фуртатова [7], О. Соловйової [16] та ін. Питанням державної реєстрації актів цивільного стану як одного з найпопулярніших видів адміністративних послуг також присвячено досить багато публікацій, у першу чергу в межах юридичної науки. Зокрема, у працях О. Лов'як [6], Н. Бернацької [1] досліджувалося теоретичні і практичні питання організації системи реєстрації актів цивільного стану, окремі питання реєстрації шлюбу, показники якості надання відповідних послуг у сфері юстиції.

Однак у наявних дослідженнях не враховано питання реалізації пілотних проєктів у сфері юстиції, що, зокрема, упроваджуються в межах політики децентралізації в Україні, та практичного запровадження концепту сервісної держави в діяльності як Міністерства юстиції України та його територіальних органів, так і органів місцевого самоврядування.

Метою статті є дослідження надання адміністративних послуг у сфері реєстрації актів цивільного стану в межах реалізації пілотного проєкту “Шлюб за 24 години” та розроблення пропозицій з удосконалення чинного законодавства з урахуванням попередніх результатів реалізації пілотного проєкту.

Виклад основного матеріалу. Як відомо, концепція сервісної держави передбачає зміну підходів до управління в публічному секторі, трансформацію засад відносин між органами публічної влади і громадянами. За таких умов головним призначенням держави стає служіння людині, а ключовою функцією публічних установ – надання якісних послуг громадянам. Як зазначають П. Клімушин та Д. Спасібов, сервісний підхід у публічному управлінні насамперед передбачає упровадження методів і технологій управління, спрямованих на підвищення якості публічних послуг [4, с. 21]. Концепція сервісної модернізації інститутів публічної влади включає в себе низку інноваційних електронно-інтерактивних технологій, які дозволяють нейтралізувати або значно знизити традиційні негативні чинники, такі як корупція, бюрократизм і політико-правова апатія суспільства.

Останніми роками в Україні робляться спроби перейти на новий рівень відносин між громадянином та державою через формування зручної системи та сприятливих умов отримання адміністративних послуг. Зокрема, у Концепції розвитку системи надання адміністративних послуг органами виконавчої влади [10] зазначено, що “адміністративна послуга – результат здійснення владних повноважень уповноваженим суб'єктом, що відповідно до закону забезпечує юридичне оформлення умов реалізації фізичними та юридичними особами прав, свобод і законних інтересів за їх заявою, сертифікатів, посвідчень, проведення реєстрації тощо”, також передбачено низку заходів організаційного та нормативно-правового характеру, які сприяли б спрощенню доступу громадян до адміністративних послуг, підвищенню зручності отримання та поліпшення якості їх.

Серед центральних органів виконавчої влади найбільшу кількість заходів у межах підходів сервісної держави упроваджує Міністерство юстиції України, що є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері реєстрації актів цивільного стану [12].

З метою апробації європейських стандартів у сфері державної реєстрації актів цивільного стану, спрямованих на створення сприятливих умов для отримання фізичним особами адміністративних послуг у зазначеній сфері,

та для забезпечення реалізації гарантованого державою права на шлюб, зокрема для учасників антитерористичної операції та внутрішньо переміщених осіб, було запроваджено в липні 2016 р. реалізацію пілотного проєкту щодо державної реєстрації шлюбу в скорочені строки за обраним заявниками місцем [13]. Процедурні питання реалізації проєкту були врегульовані наказом Міністерства юстиції України № 2247/5 від 22.07.2016 р. [14].

Пілотний проєкт “Державна реєстрація шлюбу за 24 години” передбачає можливість проведення державної реєстрації шлюбу в місці та в строк, що визначені заявником, у т. ч. в день подання відповідної заяви. За умовами пілотного проєкту, надання послуги з організації державної реєстрації шлюбу здійснюється суб’єктом господарювання – юридичною особою публічного права на договірних засадах шляхом укладення із заявниками письмового договору. Відповідно до договору, однією з істотних умов договору про надання послуг з організації проведення державної реєстрації шлюбу є ціна відповідної послуги, яка включає суму державного мита, платних послуг, що надаються відділом державної реєстрації актів цивільного стану, а також вартість послуг організатора державної реєстрації шлюбу.

Державна реєстрація шлюбу, за умовами проєкту, проводиться уповноваженим працівником органу державної реєстрації актів цивільного стану у приміщенні організатора державної реєстрації шлюбу після підписання заявниками заяви про державну реєстрацію шлюбу шляхом складання актового запису про шлюб без використання Державного реєстру актів цивільного стану громадян із подальшим обов’язковим внесенням не пізніше наступного робочого дня відомостей, зазначених в актовому записі про шлюб.

Слід зазначити, що пришвидшений порядок реєстрації шлюбів є досить поширеним за кордоном. Особливої популярності він набув у країнах Східної Європи. Зокрема, за прискороною процедурою може бути здійснено реєстрацію шлюбу в Литві, Латвії, Чехії, Грузії та Молдові [5]. З урахуванням зазначеного досвіду, Україна також поставила собі за мету вивести надання відповідної послуги на якісно новий рівень, адже реєстрація шлюбу не лише спонукає подружжя бути більш дисциплінованими один перед одним, але й підвищує почуття взаємної відповідальності як держави щодо людини, так й людини перед державою й суспільством.

Спочатку пілотний проєкт було запроваджено в містах Києві, Львові, Одесі, Херсоні, Маріуполі, Северодонецьку. Наприклад, у місті Одесі реалізація проєкту розпочалася 31 липня 2016 р., що зумовлено великим попитом серед населення, яке характеризується не лише високим рівнем міграційних процесів, але й значною кількістю внутрішньо переміщених осіб зі Сходу України та Криму та учасників антитерористичної операції. Чимале значення має також рекреаційно-туристична спрямованість економіки регіону, наявність транспортної доступності тощо. У міру реалізації проєкту та оцінки потреб громадян, кількість місць для прискороної реєстрації шлюбів зростала і станом на 2020 р. охоплює всю Україну (75 міст та селищ), однак має свою специфіку на окремих територіях.

За три з половиною роки послугою щодо державної реєстрації шлюбу в скорочені строки скористалися 92 133 пари, у т. ч. у 2016 р. – 3 574 пари; 2017 р. – 20 065 пари, 2018 р. – 29 344 пари; 2019 р. – 34 753 пари; січень-лютий 2020 р. – 4 397 пари [8]. На рис. 1 подано загальну кількість зареєстрованих шлюбів у рамках пілотного проєкту в межах регіонів України.

Рис. 1. Кількість зареєстрованих шлюбів у рамках пілотного проекту із зазначенням кількості наявних відміток про розірвання шлюбу (авторська розробка)

Ураховуючи високі показники реєстрації шлюбу в рамках реалізації проекту на Півдні України, проаналізуємо результати надання такої послуги за період із 31.07.2016 р. (початок реалізації проекту упровадження) по 25.02.2020 р. (табл. 1–3).

Як свідчить аналіз наведених даних, протягом усього періоду реалізації пілотного проекту спостерігається стійка динаміка збільшення реєстрацій шлюбу по всіх регіонах (областях). Проте в Одеській області кількість реєстрацій шлюбу зросла в декілька разів, на відміну від Миколаївської та Херсонської областей.

Звертає на себе увагу високий попит на зазначену послугу серед іноземців, зокрема в Одеській та Миколаївській областях. Наприклад, за час реалізації проекту в регіонах на півдні України було зареєстровано 18 809 шлюбів, із них із громадянами іноземних держав – 6 241. Незважаючи на загальне скорочення кількості реєстрацій шлюбів в Україні, число яких за останні десять років скоротилося майже в півтора рази, кількість укладених шлюбів громадян України з іноземцями зростає. Наприклад, у 2008 р. в країні було зареєстровано 11,4 тис. змішаних шлюбів, а в 2017 р. – уже 15,5 тис. Тобто якщо у 2008 р. з іноземцями укладався кожен 30-й шлюб, то у 2017 р. – кожен 15-й. Змінилися також географічні уподобання – якщо на початку 2000-х рр. понад 60 % наречених становили вихідці з СНД, то зараз найбільше з азіатських країн – майже 40 %, європейських – 31 %, потім ідуть вихідці з країн Африки, Америки, з Австралії та Океанії [3].

Таблиця 1

Кількість реєстрацій шлюбів за проектом
“Державна реєстрація шлюбу за 24 години” в регіонах на Півдні України

Регіон	Кількість зареєстрованих шлюбів, за роками					Разом
	2016	2017	2018	2019	Січень- лютий 2020	
Одеська область	837	3044	4382	4676	511	13450
Миколаївська область	0	622	927	1078	133	2760
Херсонська область	87	604	884	995	122	2 692

Таблиця 2

Кількість реєстрацій шлюбів з іноземними громадянами за проектом
“Державна реєстрація шлюбу за 24 години” в регіонах на Півдні України

Регіон	Кількість реєстрацій шлюбу з іноземними громадянами, за роками					Разом
	2016	2017	2018	2019	Січень- лютий 2020	
Одеська область	262	1175	1744	1627	130	4938
Миколаївська область	0	141	231	269	0	641
Херсонська область	23	189	200	216	34	662

Таблиця 3

Кількість припинених шлюбів, укладених за проектом
“Державна реєстрація шлюбу за 24 години” в регіонах на Півдні України

Регіон	Зареєстровано припинень шлюбу, кількість за роками					Разом
	2016	2017	2018	2019	Січень- лютий 2020	
Одеська область	82	264	337	388	0	1071
Миколаївська область	0	59	36	19	0	114
Херсонська область	5	44	33	9	0	91

Проаналізувавши кількість реєстрацій шлюбів у рамках пілотного проекту та кількість реєстрацій шлюбу з іноземними громадянами, вважаємо, що даний проект дав можливість легалізуватись іноземним громадянам у короткі терміни, чим збільшив реєстрацію “фіктивних” шлюбів. Підтвердженням є 1 276 реєстрацій розірвання шлюбу в рамках проекту за вказаний період у регіонах на півдні України, особливо прослідковується динаміка збільшення таких шлюбів в Одеській області та зменшення у Миколаївській і Херсонській областях. Наявність розгалуженого транспортного сполучення в місті Одесі дає можливість використовувати цей проект іноземним громадянам.

Місто Одеса – єдине місто в Україні, у якому така послуга надавалася цілодобово Державним підприємством “Центр обслуговування громадян”, тому за вказаний період було зареєстровано 13 450 шлюбів та надано платних послуг на суму 21 794 856 грн. Загалом регіонами на півдні України отримано платних послуг та перераховано до Державного бюджету України платних послуг на суму 30 211 061 грн.

З моменту запровадження пілотного проєкту в Одеській області найбільшу кількість реєстрацій шлюбу здійснювали Державне підприємство “Центр обслуговування громадян” (м. Одеса), Комунальне підприємство “Право” (м. Одеса), Комунальна установа “Обласний центр національних культур” (м. Ізмаїл), Державне підприємство “СЕТАМ” (м. Одеса), Комунальне підприємство Новоселівської сільської ради “Регіональне бюро державної реєстрації” та ін.

У Миколаївській області організаторами зазначеної послуги були Комунальна установа “Миколаївський міський палац культури та урочистих подій”, Комунальний заклад культури “Миколаївський обласний краєзнавчий музей”, Комунальний заклад “Вознесенський міський будинок культури” та ін.

У Херсонській області організаторами зазначеної послуги були Комунальне підприємство “Парки Херсона”, Херсонський обласний академічний музично-драматичний театр ім. Миколи Куліша, Комунальне підприємство “Міська кіномережа” Генічеської міської ради та ін.

Загалом на півдні України понад 25 юридичних осіб публічного права різної організаційно-правової форми та форми власності надають відповідні послуги (загалом по Україні зазначених суб’єктів близько 100).

Запровадженню проєкту та підтримці його на рівні регіонів багато в чому сприяли вартісні показники. Вартість послуги складається з суми платних послуг, визначених територіальними управліннями Міністерства юстиції України, та платних послуг, які встановлюються безпосередньо організаторами державної реєстрації шлюбу на їхній власний розсуд.

Наприклад, вартість послуг Державного підприємства “СЕТАМ” (орган управління – Міністерство юстиції України), що має свої регіональні представництва, складає:

- консультація громадян іноземних держав – 2160 грн;
- подача заяви за 24 години до реєстрації шлюбу та організація реєстрації шлюбу – 2400 грн;
- попереднє бронювання дати і часу проведення державної реєстрації – 600 грн;
- урочиста церемонія реєстрації шлюбу за участю гостей (до 10 гостей) – 1200 грн;
- церемонія реєстрації шлюбу за участю гостей до 50 осіб тривалістю від 90 хв. – 7200 грн та ін. [9].

Крім того, отримувачам послуги потрібно оплатити послуги відділу державної реєстрації актів цивільного стану, який здійснює державну реєстрацію шлюбу. Їхня вартість складає 1450,61 грн у робочі дні та години, а у вихідні та святкові дні – 2597,14 грн [15].

Таким чином, за реєстрацію шлюбу у рамках пілотного проєкту потрібно сплатити від 2 850 до 10 000 грн. У цілому, до державного бюджету за надання послуги надійшло 178 262 819 грн.

Реалізація проєкту протягом понад трьох років дозволяє виокремити деякі проблеми щодо реалізації як прав особи на шлюб, так і механізмів реалізації зазначеного права.

По-перше, як засвідчили попередні показники, зазначена послуга користується досить великим попитом в іноземних громадян. Проте коли в парі, що має бажання зареєструвати шлюб у день подання заяви, один чи обоє на-

речених – громадяни іншої держави, повинно бути перевірено не тільки відомості про їхній сімейний стан у Державному реєстрі актів цивільного стану громадян, але і легальність перебування їх на території України, інформація про що має надаватися органами Державної міграційної служби (ДМС) протягом доби. Однак практика свідчить, що органи ДМС не вкладаються у потрібний термін та досить тривалий час перевіряють легальність перебування іноземця. У зв'язку із зазначеним надання такої послуги протягом 24 годин є фактично неможливою, що не відповідає меті пілотного проєкту.

По-друге, до 2015 р. законодавство містило норму, відповідно до якої громадяни іноземних держав, котрі бажали зареєструвати шлюб із громадянами України, повинні були підтвердити свій сімейний статус, документально довести те, що не перебувають у шлюбі [11]. За таких умов на сьогодні іноземці не повинні надавати документи про сімейний стан, вступаючи в шлюб на території України. Це призвело до реєстрації великої кількості “фіктивних” шлюбів, особливо іноземців із мусульманських країн, де шлюб укладається в релігійних громадах без державної реєстрації. Причиною користування послугою в межах проєкту є бажання легалізувати свій статус в Україні та перевезення інших членів родини (насамперед дружини та дітей). Наслідком зазначеного є також поширення ситуації багатощлюбності, що входить у суперечність із сімейним законодавством України та нівелює інститут сім'ї загалом.

По-третє, показники користування послугою в межах проєкту іноземцями дозволяють дійти висновку про значну кількість “фіктивних” шлюбів іноземців із громадянами України та іноземців поміж собою з метою легалізації в Україні. Фактично розробники проєкту не враховували наслідки його реалізації в таких випадках під час розроблення умов проєкту.

По-четверте, додатковою проблемою є високий рівень розірвання шлюбів, укладених у межах проєкту. Про зазначене свідчить рисунок, де поряд із кількістю зареєстрованих шлюбів зазначено кількість відміток про припинення шлюбу (до 15 % залежно від регіону). Це також наводить на думку про фіктивність значної кількості шлюбів, укладених у межах проєкту, та про відсутність запобіжників такої фіктивності.

По-п'яте, розмір плати за вказані послуги в межах проєкту є непомірною для більшості громадян України. Також вартість зазначених послуг відрізняється залежно від регіонів, що ставить громадян у нерівні умови.

По-шосте, умови реалізації проєкту певною мірою не коригуються з чинним сімейним законодавством України, що, зокрема, ускладнює визнання шлюбів, укладених у межах проєкту, за межами України.

За наслідками аналізу реалізації проєкту вважаємо за потрібне ввести деякі пропозиції, спрямовані на покращання умов та наслідків надання послуг у межах проєкту.

Перш за все є потреба в упровадженні системного моніторингу реалізації проєкту за регіонами, суб'єктами надання послуг та споживачами, що дозволить вчасно виявити негативні наслідки його реалізації та розроблення відповідних запобіжників. Потребує законодавчого, а не підзаконного регулювання порядок зміни строків реєстрації шлюбу.

Враховуючи ситуацію з вартістю надання послуг за скороченою процедурою, вважаємо за потрібне врегулювати оплату за реєстрацію шлюбу, у т. ч. через прийняття Закону України “Про адміністративний збір”.

Це дозволить забезпечити рівність прав громадян України на отримання адміністративної послуги.

Вважаємо за необхідне підсилити процедурні запобіжники щодо фіктивності шлюбів та недопущення багатощлюбності через відповідне законодавче регулювання. Зокрема, у законодавстві має бути визначено поняття “фіктивності” шлюбу (шлюбу без наміру створити сім’ю), удосконалено порядок реєстрації шлюбу іноземними громадянами.

Має бути посилено координацію поміж органами юстиції та органами ДМС у частині реалізації проєкту. Зазначене може бути здійснено у форматі розроблення та прийняття регламенту взаємодії під час реалізації пілотного проєкту на міністерському рівні.

Висновки з цього дослідження і перспективи подальших розвідок у цьому напрямі. Проаналізувавши якість та доступність пілотного проєкту “Шлюб за 24 години”, у цілому його можна вважати втіленням концепту сервісної держави. Тим не менш у реалізації проєкту все більше звертається увагу не на його загальну мету як спрямованого на задоволення потреб громадян, а на фінансовий складник. Зазначене входить у суперечність із концептом сервісної держави, який передбачає надання якісних та доступних послуг за розумну вартість. У контексті застосування правових норм щодо реєстрації актів цивільного стану та захисту прав людини і громадянина існує необхідність прийняття в новій редакції Закону України “Про державну реєстрацію актів цивільного стану”, у якому буде надано можливість у розумні строки, за власним вибором громадянина, у зручний час та в зручному місці, безкоштовно або з помірною платою здійснити державну реєстрацію акта цивільного стану.

Перспективи подальших досліджень. Ураховуючи чималу кількість проєктів у сфері надання адміністративних послуг, що запроваджені Міністерством юстиції України (“Е-малютко” та ін.), важливим є дослідження їхньої ефективності.

Список використаних джерел

1. Бернацька Н. І. Реформування у сфері державної реєстрації актів цивільного стану. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2018. № 2. С. 20–21.
2. Гуненкова О. В. Муніципальні адміністративні послуги як особливий вид діяльності органів місцевого самоврядування. *Демократичне врядування : наук. вісн.* 2016. Вип. 16/17. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeVr_2016_16-17_17 (дата звернення: 05.06.2020)
3. За кого найчастіше виходять заміж українки. URL: <https://dzerkalo.media/news/za-kogo-nauchastishe-vihodyat-zamij-ukrainki> (дата звернення: 27.05.2020).
4. Клімушин П. С., Спасібов Д. В. Концепція сервісно орієнтованої держави в контексті модернізації публічного управління. *Теорія та практика державного управління : зб. наук. пр. Харків : Вид-во ХарПІ НАДУ “Магістр”, 2017. Вип. 2. № 57.*
5. Куценко С. Справи сімейні: як функціонує проєкт “шлюб за добу”. URL: <http://blog.liga.net/user/skutscenko/article/24895.aspx> (дата звернення: 27.05.2020).
6. Лов’як О. О. Правові питання вдосконалення державної реєстрації актів цивільного стану в Україні. *Юридична наука*. 2012. № 1. С. 19–25.
7. Малікіна О. А., Фуртатов В. С. Адміністративні послуги: сутність, ознаки, класифікація та місце в системі державного управління. *Наукові праці. Серія : Державне управління / Чорномор. держ. ун-т ім. Петра Могили комплексу “Києво-Могилянська академія”*. 2014. Т. 235. Вип. 223. С. 56–60.
8. Міністерство юстиції України. Офіційний сайт. URL: <https://minjust.gov.ua/> (дата звернення: 26.05.2020).

9. Перелік та вартість послуги з державної реєстрації шлюбу в рамках реалізації пілотного проєкту “Шлюб за 24 години” / Держ. підприємство “Система електронних торгів арештованим майном”. URL: <http://setam.gov.ua/uslugi-privat> (дата звернення: 05.06.2020).

10. Про схвалення Концепції розвитку системи надання адміністративних послуг органами виконавчої влади : розпорядження КМУ від 15.02.2006 р. № 90-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/90-2006-%D1%80> (дата звернення: 25.05.2020).

11. Про внесення змін до Правил реєстрації актів цивільного стану : наказ Міністерства юстиції України від 22.12.2007 р. № 1154/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1305-07> (дата звернення: 27.05.2020).

12. Про затвердження Положення про Міністерство юстиції України : Постанова КМУ від 02.07.2014 р. № 228. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/228-2014-%D0%BF> (дата звернення: 01.06.2020).

13. Про запровадження реалізації пілотного проєкту щодо державної реєстрації шлюбу : розпорядження КМУ від 13.07.2016 р. № 502-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/502-2016-%D1%80> (дата звернення: 27.05.2020).

14. Про реалізацію пілотного проєкту щодо державної реєстрації шлюбу : наказ Міністерства юстиції України від 22.07.2016 р. № 2247/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1018-16> (станом на 27.05.2020).

15. Про затвердження Розміру плати за надання платних послуг відділами державної реєстрації актів цивільного стану Південного міжрегіонального управління Міністерства юстиції (м. Одеса), на території Одеської області : наказ Південного міжрегіонального управління Міністерства юстиції України (м. Одеса) від 27.12.2019 р. № 10/03-08. URL: <https://just.odessa.gov.ua/?view=cat&category=678> (дата звернення: 27.05.2020).

16. Соловійова О. М. Принципи надання адміністративних послуг. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія “Право”*. 2013. Вип. № 14. С. 87–91.

References

1. Bernatska, N.I. (2018). Reformuvannya u sferi derzhavnoi reiestratsii aktiv tsyvilnoho stanu. *Biuletyn Ministerstva iustytzii Ukrainy, No. 2, 20–21* [in Ukrainian].
2. Hunenkova, O.V. (2016). Munitsypalni administratyvni posluhy yak osoblyvyj vyd diialnosti orhaniv mistsevoho samovriaduvannya. *Demokratyчне vriaduvannya, 16/17*. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeVr_2016_16-17_17 [in Ukrainian].
3. Za koho najchastishe vykhodiat zamizh ukrainky. (2018). URL: <https://dzerkalo.media/news/za-kogo-najchastishe-vihodyat-zamij-ukrainki> [in Ukrainian].
4. Klimushyn, P.S., Spasibov, D.V. (2017). Kontseptsiia servisno orientovanoi derzhavy v konteksti modernizatsii publicnoho upravlinnia. *Teoriia ta praktyka derzhavnoho upravlinnia, 2 (57)*. URL: http://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/NADU/TPDU/TPDU-57-2017.pdf#page=21 (data zvernennia 05.06.2020) [in Ukrainian].
5. Kutsenko, S. Spravy simejni: iak funktsionuie proekt “shliub za dobu”. URL: <http://blog.liga.net/user/skutschnko/article/24895.aspx> [in Ukrainian].
6. Loviak, O.O. (2012). Pravovi pytannia vdoskonalennia derzhavnoi reiestratsii aktiv tsyvilnoho stanu v Ukraini. *Yurydychna nauka, 1, 19–25* [in Ukrainian].
7. Malikina, O.A., Furtatov, V.S. (2014). Administratyvni posluhy: sutnist, oznaky, klasyfikatsiia ta mistse v systemi derzhavnoho upravlinnia. *Naukovi pratsi. Ser.: Derzhavne upravlinnia. Vol. 235. Issue 223, 56–60*. Chornomorsk. Derzhavn. universytet imeni Petra Mohyly [in Ukrainian].
8. Ministerstvo iustytzii Ukrainy. Ofitsijnyj sayt. URL: <https://minjust.gov.ua/>.
9. Perelik ta vartist posluhy z derzhavnoi reiestratsii shliubu v ramkakh realizatsii pilotnoho proektu “Shliub za 24 hodyny” (2020). Derzhavne pidpriemstvo “Systema elektronnykh torhiv areshтованим майном”. URL: <http://setam.gov.ua/uslugi-privat> [in Ukrainian].
10. Pro skhvalennia Kontseptsii rozvytku systemy nadannia administratyvnykh posluh orhanamy vykonavchoi vlady: Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 15.02.2006 r. No. 90-r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/90-2006-%D1%80>.
11. Pro vnesennia zmin do Pravyl reiestratsii aktiv tsyvilnoho stanu: Nakaz Ministerstva iustytzii Ukrainy vid 22.12.2007 r. No. 1154/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1305-07>.
12. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro Ministerstvo iustytzii Ukrainy: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 02.07.2014 r. No. 228. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/228-2014-%D0%BF>.

13. Pro zaprovadzhennia realizatsii pilotnoho proektu schodo derzhavnoi reiestratsii shliubu: Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 13.07.2016 r. No. 502-r. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/502-2016-%D1%80>.

14. Pro realizatsiiu pilotnoho proektu schodo derzhavnoi reiestratsii shliubu: Nakaz Ministerstva iustytzii Ukrainy vid 22.07.2016 r. No. 2247/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1018-16>.

15. Pro zatverdzhennia Rozmiru platy za nadannia platnykh posluh viddilamy derzhavnoi reiestratsii aktiv tsvyilnoho stanu Pivdennoho mizhrehionalnoho upravlinnia Ministerstva iustytzii (m. Odesa), na terytorii Odeskoi oblasti: Nakaz Pivdennoho mizhrehionalnoho upravlinnia Ministerstva iustytzii (m. Odesa) vid 27.12.2019 r. No. 10/03-08. (2019). URL: <https://just.odessa.gov.ua/?view=cat&category=678>.

16. Solovjova, O.M. (2013). Pryntsypy nadannia administratyvnykh posluh. *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu imeni V.N. Karazina. Seriya "Pravo", 14, 87–91* [in Ukrainian].

Yushchenko M. V.,

Postgraduate Student of Public Administration and Regional Studies Department, ORIDU NAPA, Odessa

ORCID 0000-0002-5253-7323

PILOT PROJECTS IN THE PROVISION OF ADMINISTRATIVE SERVICES IN THE FIELD OF JUSTICE (ON THE EXAMPLE OF THE PILOT PROJECT “MARRIAGE IN 24 HOURS”)

The purpose of the article is to study the provision of administrative services in the field of registration of civil status during the implementation of the pilot project “Marriage in 24 hours”.

The essence of the study. The pilot project “State registration of marriage in 24 hours” provides the possibility of state registration of marriage in the place and within the period specified by the applicant, including the day of submission of the application. The city of Odessa, one of the first cities in Ukraine, on July 31, 2016 began to provide such a service, which is in great demand among the population. This service can be obtained in all regions of our country, which was introduced during 2017 and 2018.

For three and a half years, 92 133 couples have used the service of state registration of marriage in a short time, which was called “Marriage in 24 hours”. The number of marriage records in which there is a mark of divorce - 3770.

Due to the fact that the number of registrations of marriages with foreign nationals is more than 30% of registrations, it is believed that this project has made it possible to legalize foreign nationals in a short time, which increased the registration of sham marriages. In this regard, clear regulation of marriage with foreigners in Ukraine is extremely important.

More than 100 legal entities throughout the country provide services for the organization of state registration of marriage at a cost that is high for the average citizen. In addition, newlyweds need to pay for the services to the department of state registration of civil status, which carries out the state registration of marriage. In general, such a service for the registration of marriage in a short time costs from 3 000 UAH. up to UAH 10 000, in each region differently. It does not meet the key characteristics of the service state.

Indicators show how effective and justified the new procedure for quick marriage registration turned out to be. The state budget received UAH 178 262 819 for the provision of such a service.

Odessa is the only city in Ukraine where such a service was provided round the clock by the State Enterprise “Citizen Service Center”, so during this period 13 450 marriages were registered and paid services were provided in the amount of UAH 21 794 856.

The amount of payment for this service is high for most citizens of our country, which is in a state of war and economic crisis now. Unfortunately the payment for this service is different in each region. Therefore, it is extremely important to adopt a law on administrative fees, which will regulate the issue of payment for marriage registration throughout Ukraine.

It should be noted that the introduction of the pilot project “Marriage in 24 hours” in July 2016 was extremely important, but it gave the opportunity to increase the number of sham marriages and eliminate the institution of the family.

Having analyzed the quality and accessibility of the Pilot Project “Marriage in 24 hours”, it can be safely called “successful business project”, but not available to many citizens of our country, thereby violating their rights.

We believe that the high cost of this service contributes to the violation of equality between citizens who will not be able to use the services through financial insolvency.

We identify both the advantages and disadvantages of the project of reduction in time of marriage registration, the time factor: the groom and the bride do not have to wait several months, but the marriage is contracted this way, may be hasty and it does not strengthen the family.

Currently, the protection of human and civil rights in the context of the application of legal norms on registration of civil status and the need to adopt a new version of the law on civil registration, which will provide an opportunity within a reasonable time, at the citizen's choice and at a convenient time and place, free of charge or with a modest fee to carry out the state registration of the civil status act, is most timely.

Keywords: administrative services, service state, marriage registration, family institution; pilot projects.

Надійшла до редакції 25.06.2020 р.